

POSTANOWIENIE

Dnia 20 stycznia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z wniosku J. B.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O.
o ustalenia podstawy wymiaru zasiłku chorobowego i zasiłku opiekuńczego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 20 stycznia 2021 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawczyni od wyroku Sądu Okręgowego w P.
z dnia 26 czerwca 2019 r., sygn. akt VIII Ua (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w P. VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 26 czerwca 2019 r., sygn. akt VIII Ua (...) po rozpoznaniu apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O., zmienił wyrok Sądu Rejonowego w L. z 24 lipca 2018 r., sygn. akt IV U (...) i oddalił odwołanie J. B. od decyzji organu rentowego z dnia 2 listopada 2017 r. stwierdzającej, że podstawę wymiaru zasiłku chorobowego odwołującej się za okres od 3 do 23 marca 2017 r. i od 22 kwietnia do 13 listopada 2017 r. oraz zasiłku opiekuńczego za okres od 27 marca do 21 kwietnia 2017 r. stanowi najniższa miesięczna podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe za miesiąc, w którym powstało prawo do zasiłku, tj. za marzec 2017 r. w kwocie 2.557,80 zł po odliczeniu kwoty odpowiadającej 13,71% podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie chorobowe, tj. 2.207,13 zł.

W skardze kasacyjnej odwołująca się zarzuciła naruszenie przepisów prawa materialnego, a to art. 43 w związku z art. 48 ust. 2 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (jednolity tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 870 ze zm., dalej jako ustawa zasiłkowa) polegające na niewłaściwym zastosowaniu oraz stwierdzeniu, że do odwołującej się nie mają zastosowania te przepisy ponieważ był brak ciągłości ubezpieczenia chorobowego, oraz że organ rentowy powinien ustalić na nowo wysokość podstawy wymiaru zasiłku chorobowego i opiekuńczego odwołującej się, pomimo że pomiędzy okresami zasiłkowymi, tj. zasiłkiem chorobowym a macierzyńskim, nie miała miejsca przerwa większa niż trzy miesiące kalendarzowe, oraz art. 49 ust. 1 ustawy zasiłkowej polegające na niewłaściwym zastosowaniu i stwierdzeniu, że organ rentowy powinien ustalić na nowo wysokość podstawy zasiłku opiekuńczego u odwołującej się na tej podstawie, gdyż miała miejsce przerwa w podleganiu do ubezpieczenia chorobowego oraz niezdolność do pracy powstała przed upływem pełnego miesiąca kalendarzowego od momentu objęcia jej ubezpieczeniem chorobowym.

Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w całości i jego zmianę przez orzeczenie co do istoty sprawy poprzez ustalenie wymiaru zasiłku chorobowego odwołującej się za sporny okres w wysokości 9.897,50 zł, oraz o zasądzenie od organu rentowego na rzecz skarżącej zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Uzasadniając przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazała, że skarga jest oczywiście uzasadniona z uwagi na oczywiste naruszenie przepisów ustawy zasiłkowej wskazywanych jako podstawa zaskarżenia, których prawidłowe zastosowanie w stanie faktycznym jak u ubezpieczonej nie budzi żadnych wątpliwości w orzecznictwie sądów powszechnych, Sądu Najwyższego i w doktrynie. Rażące naruszenie przepisów prawa materialnego polegało na przeliczeniu na nowo wysokości podstawy wymiaru zasiłku chorobowego i opiekuńczego oraz nieprawidłowe zastosowanie przez Sąd Okręgowy w P. wyżej przywoływanych przepisów prawa materialnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zasługiwała na przyjęcie do merytorycznego rozpoznania.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Przy powołaniu się w skardze kasacyjnej na przesłankę przedsądu jaką jest jej oczywista zasadność należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z 5 września 2008 r., I CZ 64/08). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście

uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że skarżąca nie wykazała istnienia tej przesłanki przedsądu. W przedmiotowej sprawie zarówno zarzuty, jak i uzasadnienie skargi kasacyjnej w istocie rzeczy sprowadzały się do niedopuszczalnej i ewidentnie chybionej polemiki z poczynionymi ustaleniami faktycznymi. Występujący w sprawie problem dotyczący sposobu ustalenia podstawy wymiaru zasiłku chorobowego (co należy odnosić również do zasiłku macierzyńskiego) przysługującego ubezpieczonym niebędącym pracownikami, w których ubezpieczeniu chorobowym wystąpiła przerwa, został już rozstrzygnięty w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2018 r., III UZP 6/18 (OSNP 2019 nr 2, poz. 18). Sąd Najwyższy wskazał w niej, iż od dnia 1 stycznia 2016 r. wystąpienie po zakończeniu pobierania zasiłku macierzyńskiego nieprzekraczającej 30 dni przerwy w podleganiu dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu przez ubezpieczonego niebędącego pracownikiem powoduje, że podstawę wymiaru zasiłku chorobowego dla tego ubezpieczonego ustala się zgodnie z art. 48a ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 15 maja 2015 r. o zmianie ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. z 2015 r., poz. 1066), natomiast nie stosuje się art. 43 w związku z art. 48 ust. 2 tej ustawy. W uzasadnieniu tej uchwały Sąd Najwyższy zwrócił uwagę na istotność zastrzeżenia zawartego w art. 48 ust. 2 ustawy zasiłkowej przy uwzględnieniu zmian legislacyjnych, które weszły w życie od dnia 1 stycznia 2016 r. W tym dniu zaczął bowiem obowiązywać, dodany ustawą z dnia 15 maja 2015 r. o zmianie ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 r., poz. 1066), art. 48a oraz zmienione art. 49 i art. 50 ustawy zasiłkowej. Z mocy art. 22 ustawy zmieniającej, wyłącznie zasiłki chorobowe, wyrównawcze, macierzyńskie i opiekuńcze oraz świadczenie rehabilitacyjne, do których prawo

powstało przed dniem wejścia w życie art. 1 pkt 8-12 (a więc przepisu, na podstawie którego dodano art. 48a i zmieniono między innymi art. 49 oraz art. 50 ustawy zasiłkowej), wypłacało się zaś na zasadach i w wysokości obowiązujących przed tym dniem za cały okres nieprzerwanej niezdolności do pracy. Wspomniane zastrzeżenie oznacza zatem, że sytuacja prawna osoby ubezpieczonej niebędącej pracownikiem powinna być w pierwszej kolejności rozpatrywana przez pryzmat regulacji art. 48a-50 ustawy zasiłkowej. W przypadku, w którym jest ona uregulowana w tych przepisach, art. 43 tej ustawy (a także pozostałe przepisy wymienione w art. 48 ust. 2 ustawy zasiłkowej) nie będzie natomiast mógł znaleźć odpowiedniego zastosowania. Innymi słowy, tylko wówczas, gdy sytuacja takiej osoby nie wypełni hipotezy art. 48a-50 ustawy zasiłkowej, art. 43 znajdzie zastosowanie jako przepis formułujący ogólną zasadę nieustalania na nowo podstawy wymiaru zasiłku, którą należy jednak stosować odpowiednio. Wykładnia art. 48a ustawy zasiłkowej dokonywana z uwzględnieniem reguł gramatycznych wskazuje zaś wyraźnie, że dotyczy on ubezpieczonych niebędących pracownikami, którzy dotychczas nie podlegali ubezpieczeniu chorobowemu (ust. 1) oraz tych, którzy podlegali takiemu ubezpieczeniu z innego tytułu, który ustał, a następnie przystąpili po przerwie nieprzekraczającej 30 dni do ubezpieczenia chorobowego i w czasie trwania tego ubezpieczenia stali się niezdolni do pracy (ust. 2-4). To właśnie dla takich ubezpieczonych, podlegających ubezpieczeniu chorobowemu przez okres krótszy niż okres, o którym mowa w art. 48 ust. 1 ustawy zasiłkowej, ale dłuższy niż określony w art. 49 ust. 1 i 3 tej ustawy, art. 48a określa, w jaki sposób ma być ustalana podstawa wymiaru zasiłku.

Wypada w tym miejscu zaznaczyć, że w stanie faktycznym niniejszej sprawy skarżąca podlegała obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalno - rentowym oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu, w tym w okresie od 1 kwietnia 2015 r. do 5 lutego 2016 r. Za miesiące: kwiecień, maj i czerwiec 2015 r. odwołująca odprowadzała składki na ubezpieczenie chorobowe od maksymalnej podstawy wymiaru w kwocie 9.897,50 zł i od tej podstawy był następnie przez organ rentowy naliczany zasiłek chorobowy, jaki odwołująca pobierała w okresie od 6 lipca 2015 r. do 5 lutego 2016 r. oraz zasiłek macierzyński w okresie od 6 lutego 2016 r. do 3 lutego 2017 r. W tamtym czasie odwołująca nie zawieszała prowadzenia

działalności gospodarczej. W związku z rozpoczęciem pobierania zasiłku macierzyńskiego odwołująca została wyrejestrowana z ubezpieczeń społecznych. W okresie od 23 stycznia do 2 marca 2017 r. odwołująca była osobą niezdolną do pracy ze względu na stan zdrowia, lecz po ustaniu pobierania zasiłku macierzyńskiego z powrotem do ubezpieczeń społecznych zgłosiła się dopiero w dniu 3 marca 2017 r. Sytuacja prawna skarżącej odpowiadała zatem dyspozycji art. 48a ustawy zasiłkowej i ten właśnie przepis został zastosowany przez organ rentowy w decyzji z dnia 2 listopada 2017 r. jako podstawa prawna ustalenia podstawy wymiaru zasiłku chorobowego i opiekuńczego.

Powyższe oznaczało, że skarga kasacyjna nie spełniła przesłanek wymaganych do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania, ponieważ powołane w niej twierdzenia i wątpliwości w istocie rzeczy ograniczały się do polemiki z ustalonym przez Sąd drugiej instancji stanem faktycznym oraz jego oceną prawną.

Ze wskazanych wyżej względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.